

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, старшого дослідника Гладкової Є.О. на дисертаційне дослідження Чауса Андрія Олександровича «Адміністративно-правові заходи попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів», на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі права за спеціальністю 081 «Право».

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Проблема глобального поширення наркоманії є однією з найгостріших у системі забезпечення національної безпеки нашої держави і потребує негайного вжиття рішучих заходів. З масовою комп'ютеризацією, використанням всесвітньої мережі Інтернет, а також розвитком мережі мобільного зв'язку, актуальності набуває діяльність держави взагалі та правоохоронних органів зокрема у попередженні кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Основною метою реформи МВС, яка здійснюється в Україні, є створення поліції нового зразка, здатної якісно виконувати поставлені перед нею завдання у відповідних сферах суспільного життя. Однією з таких сфер є попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Цінність дисертаційної праці Чауса Андрія Олександровича «Адміністративно-правові заходи попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів» підсилюється тим фактом, що зазначена проблематика до цього часу комплексно не досліджувалася. Отже, опрацювання зазначеної проблеми є своєчасним та важливим для формування об'єктивної і виваженої оцінки стану і перспектив реформування системи МВС та реалізації Національною поліцією покладених на неї завдань у сфері протидії наркотизації населення.

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що дисертацію виконано відповідно до програми Міністерства освіти та науки України «Актуальні проблеми побудови демократичної, соціальної, правової держави відповідно до положень Конституції України», планом наукових досліджень Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна забезпечується кількома чинниками - зокрема, широтою і різноманітністю опрацьованої джерельної бази, критичним аналізом нормативно-правових актів, веденням коректної полеміки, вдалою і продуманою логікою викладення матеріалу, яка дозволила автору повністю виконати поставлені у вступі до роботи дослідницькі завдання. Їх реалізацію підтверджує також аналіз проміжних висновків до розділів та загальних висновків дисертації.

Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень дисертації, одержаних результатів підтверджується також використанням

найбільш оптимальних підходів, прийомів та методів дослідження, а саме: методів абстрагування, аналізу, синтезу, формально-логічний, логіко-семантичний, логіко-юридичний, історико-правовий, порівняльно-правовий, соціологічний, статистичний.

Інформаційною базою дослідження стали закони України, міжнародно-правові акти, нормативно-правові акти органів виконавчої влади, МВС та Національної поліції України, результати аналізу наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених, аналітичні дані.

Емпіричну основу дослідження становлять результати узагальнення правоохоронної та судової практики. Досліджені матеріали кримінальних справ й проваджень з проблематики дослідження протягом 2010-2022 рр., дані офіційної статистичної звітності Генеральної прокуратури та МВС України за 2010-2022 рр., зведені результати опитувань працівників прокуратури, слідчих, працівників оперативних підрозділів та працівників експертних установ МВС України.

Звертає на себе увагу перелік використаних автором джерел, відповідність якого потребам дослідження, як відомо, є важливою запорукою обґрунтованості отриманих результатів та висновків. Автор опрацював більше 300 джерел, серед яких представлені праці не лише юристів, спеціалістів у сфері адміністративного права, а також спеціалістів у галузі теорії держави та права, міжнародного права, конституційного права України, філософії, соціології, педагогіки, політології, кримінології тощо, що дозволяє зробити висновок про міждисциплінарний характер представленої дисертації.

Тему дослідження розглянуто всебічно та докладно. Логічна структура роботи визначається її метою та сформульованими науково-практичними завданнями. Основні наукові результати дослідження отримані дисертантом особисто і характеризуються науковою новизною.

Визнаючи наукову новизну рецензованої роботи, слід вказати, що дисертація А.О. Чауса є однією з перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, урахуванням новітніх досягнень правової науки та на системному рівні виявити, описати і пояснити основні поняття адміністративно-правових заходів попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Низка теоретичних положень, висновків і рекомендацій дисертанта мають наукову новизну і практичну значимість і відповідають рівню дисертації. Положення, які висувуються на захист загалом вдало структуровані відповідно до встановлених вимог, є новими або містять значну частку новизни.

До найбільш суттєвих наукових положень, висновків і рекомендацій слід віднести те, що у роботі : 1) досліджено теоретико-методологічне підґрунтя дослідження адміністративно-правового регулювання профілактики правопорушень у незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів; 2) вивчено стан і загальний характер адміністративних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та

прекурсорів в Україні; 3) систематизовано поняття та зміст профілактики адміністративних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів; 4) визначено об'єкти адміністративних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів; 5) узагальнено діяльність Національної поліції як суб'єкта забезпечення профілактики правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів; 6) проаналізовано міжнародний досвід та його адаптація до України щодо профілактики правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів; 7) розроблено теоретичні і правові основи удосконалення профілактики економічних правопорушень суб'єктами незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Одним із головних надбань дисертації є те, що в роботі представлена авторський погляд, а також визначено поняття, зміст, структуру, принципи адміністративно-правових заходів попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Дисертація містить низку інших аргументованих загальнотеоретичних і прикладних пропозицій, які сприймаються позитивно і можуть бути використані у процесі удосконалення законодавства та правозастосовної практики у сфері забезпечення прав і свобод людини. Маємо надію, що вони слугуватимуть основою для подальших наукових розробок зазначеної проблематики.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих автором працях. Основні висновки та положення дисертаційного дослідження оприлюднені у 7 наукових працях здобувача, зокрема, у 4 статтях, опублікованих у вітчизняних виданнях, визначених МОН України в якості фахових за юридичними спеціальностями, та тезах трьох доповідей на науково-практичних конференціях, виданих за результатами проведення даних наукових заходів та двох довідниках.

Значущість результатів дослідження для науки і практики. Наукова цінність поданої до захисту дисертаційної роботи визначається поглибленням існуючих теоретичних положень та розробленням науково-практичних рекомендацій щодо адміністративно-правових засад попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Практичне значення одержаних результатів полягатиме у тому, що вироблені у дисертації положення і рекомендації можуть бути використані у:

- *правотворчій діяльності* – для вдосконалення чинного законодавства, а також нормативно-правових актів, щодо регламентують попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів;

- *науково-дослідній діяльності* – як підґрунтя для подальшої розробки теоретичних основ попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів;

- *навчальному процесі* – для підготовки підручників, посібників, монографій, курсів лекцій, методичних рекомендацій та інших матеріалів;
- *практичній діяльності* – для удосконалення діяльності Національної поліції України, а також підприємств, установ та організацій усіх форм власності, які в своїй практичній діяльності мають відношення до обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів.

Оформлення дисертації. Дисертаційна праця А.О. Чауса оформлена згідно з нормативними вимогами і стандартами, які передбачені для такого виду досліджень, однак потребує деяких технічних доопрацювань. Робота написана державною мовою з дотриманням наукового стилю, що оптимально поєднує складові представленого дослідження. Положення, висновки та пропозиції, що містяться у представленій роботі, характеризуються завершеністю, аргументованістю та послідовністю.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Віддаючи належне позитивним сторонам дисертації А.О. Чауса, слід зазначити, що вона не позбавлена деяких зауважень, неточностей та інших суперечливих положень, а саме:

1. При визначенні шляхів адміністративно-правових заходів попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів, дисертанту слід було більш докладно розкрити питання запобігання проявам корупції у зазначеній сфері. Було б показово дослідити види корупційних проявів у цій сфері та запропонувати шляхи їх подолання.

2. Деяко суперечливим залишається позиція про необхідність домінуючого використання імперативного методу при застосуванні адміністративно-правових заходів попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів, що не в повній відповідає обраному руху країни на децентралізацію.

3. Говорячи про необхідність прийняття в Україні стратегічного документу – Доктрини антинаркотичної політики України, та обґрунтовуючи компоненти, авторіві доречним було б окремо визначити органи уповноважені на здійснення контролю за її виконанням та строки її реалізації.

4. Надаючи оцінку стану дослідження проблеми систематизації стану наукової розробки проблеми (у підрозділі 1.1) здобувач досить поверхнево аналізує існуючі праці вчених, адже деякі з них заслуговують більш ретельної уваги.

5. У підрозділі 3.1. «Міжнародний досвід та його адаптація до України щодо профілактики правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів» автором розглянуто міжнародні стандарти реалізації профілактики правопорушень у сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів. Встановлено існування розгалуженої системи нормативно-правових актів, спрямованих на протидію та профілактику наркоманії, а також наявність низки міжнародних організацій діяльність яких направлена на реалізацію зазначених актів. Проте не визначені

окремі країни, де ці стандарти були реалізовані.

6. Авторіві доцільно оформити методи дослідження у прив'язці їх до конкретних підрозділів.

Проте, наголосимо, що у цілому викладені зауваження не зменшують теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи, до того ж окремі з них можуть бути враховані в подальшій роботі автора.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.
Незважаючи на перераховані зауваження дисертаційне дослідження Чауса Андрія Олександровича за темою: «Адміністративно-правові заходи попередження кримінальних правопорушень в сфері незаконного обігу наркотичних речовин, їх аналогів та прекурсорів», є самостійною, завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання, підготовлене на достатньому рівні викладення матеріалу, зміст якого відповідає вимогам п. 6 – 8 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а отже роботу може бути рекомендовано до розгляду та захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «Право».

Офіційний опонент:

провідний науковий співробітник

наукової лабораторії з проблем

протидії злочинності

Харківського національного

університету внутрішніх справ

доктор юридичних наук, старший дослідник

Євгенія ГЛАДКОВА